

ABF Stockholm

Årsredovisning 2017

Årsredovisning och koncernredovisning för
räkenskapsåret 2017

Innehåll

Sida

Kraft och riktning!	2
Året i korthet	3
Medlemsorganisationer	4
Vår organisation	5
Förvaltningsberättelse	6
Koncernresultaträkning	9
Koncernbalansräkning	10
Koncernens förändringar i eget kapital	11
Kassaflödesanalys för koncernen	12
Resultaträkning för ABF:s avdelning i Stockholm	13
Balansräkning för ABF:s avdelning i Stockholm	14
Förändringar i eget kapital, ABF:s avdelning i Stockholm	15
Kassaflödesanalys för ABF:s avdelning i Stockholm	16
Noter, gemensamma för ABF:s avdelning i Stockholm och koncernen	17
Revisionsberättelse	26

Kraft och riktning!

Studieombudsman har ordet

ABF Stockholm fortsätter att ta plats som nav för bildning och livslångt lärande. Vi ger kraft och riktning åt både individ och kollektiv.

Studieförbunden har i decennier anpassat sig till den volymjakt som statsbidraget driver. För att värna kommande års statsbidrag prioriterar förbunden ofta att rapportera så många cirkeltimmar och kulturarrangemang som möjligt. En betydande administration hanterar en förmedlande trafik av inflationsdrivande cirkeltimmar in och ständigt minskade monetära resurser ut. Detta förstärks av det nya statsbidragssystem som trädde i kraft 2017.

I över 100 år har ABF Stockholm tagit plats och ansvar som nav för bildning, livslångt lärande, kompetensutveckling, kultur och idébildning. Trogna vårt ändamål agerar vi även med andra verksamhetsformer och annan finansiering, till exempel genom vår stora vuxenutbildning. Tusentals människor med olika bakgrund möts varje dag för att utbyta erfarenheter, bryta åsikter med varandra och bygga kunskap. Men det blir svårare och svårare att hålla fast vid generösa lokallösningar, kvalitet och folkbildningsmetodik och samtidigt undvika höjda deltagaravgifter. Ju kortare utbildningsbakgrund och studieovana, desto viktigare är kvalitet och resurser.

” Bildning är ett mål i sig och ett verktyg för människor att växa och att förändra samhället.

Så – gör om och gör rätt! Möjliggör för resurssatta bildningsformer att nå fler av de stockholmare som behöver och vill! För bildning är ett mål i sig och ett verktyg för människor att växa och att förändra samhället. Se över statsbidragssystemet.

2017 var också året då ABF Stockholm bestämde sig för att åter bli förstahandsvalet för våra medlemsorganisationer. På riktigt! Arbetet med att vitalisera relationerna, förstå behov och förutsättningar och tillvarata möjligheter pågår redan.

Tack alla medarbetare, medlemmar och ideellt engagerade! Med engagemang, kompetens plus lite statsbidrag förstärkt med annan finansiering skapar vi bildning som ger både individ och kollektiv kraft och riktning. En rörelse som gör en annan värld möjlig.

Håkan Wiclander
Studieombudsman
ABF Stockholm

Året i korthet

Särskilda händelser under 2017

Politikerveckan Järva

Den mångåriga närvaron i Järva förstärks när ABF Stockholm går in som samarrangör till Politikerveckan Järva i juni. Framtidstron i området är stark, visar en opinionsundersökning gjord av Novus på uppdrag av ABF Stockholm.

”I den ständigt malande kvarnen av intryck, åsikter och (enstaka) insikter via nätet, existerar det fortfarande en parallell verklighet. Där folk träffas in real life, insuper lärdom, lyssnar, diskuterar.”

Erik Ohlsson, DN, i en av årets 174 omnämningar i media.

17 414

luncher serveras på Restaurang Cirkeln

Ny strategi för föreläsningar

Det förändrade statsbidraget till folkbildning slår hårt mot många ABF-avdelningar i Sverige. ABF Stockholm väljer att arbeta strategiskt med fler samarbetsparter för att hitta nya finansieringsmodeller för föreläsningar och samhällsdebatt.

All time high för Elvira

ABF Stockholms dotterbolag ELVIRA Kunskapsutveckling AB, växer genom större och fler uppdrag från Birkagårdens folkhögskola, Arbetsförmedlingen och kommunerna i länet. Under året når ELVIRA all time high, både vad gäller verksamhetsvolym och ekonomiskt resultat.

69

till antalet är ABF Stockholms medlemsorganisationer. För att bättre möta deras behov stärker och fördjupar ABF Stockholm samarbetet med dem. En femårig plan antas samtidigt som kommunikationen förbättras.

”Today, after just 2,5 days of studying, I wrote my first short text in Swedish.

And here it is: ‘Jag heter Mateusz och jag är polack från Warszawa. Jag vaknar klockan sex på morgonen...’

En SFI-elev delar sin första text på svenska på Facebook.

Specialpedagog på Komvux och SFI

ABF Stockholm börjar implementera ett specialpedagogiskt perspektiv inom organisationen, med fokus på utveckling av den pedagogiska lärmiljön. En specialpedagog genomför kompetensutbildning och utvecklar rutiner för att uppmärksamma elevers behov.

Medlemsorganisationer

Den ideella föreningen ABF Stockholm konstituerades den 21 januari 1916 av stiftarna LO-distriktet i Stockholms län, Konsumentföreningen Stockholm och Socialdemokraterna i Stockholm. Drygt 100 år senare fortsätter antalet medlemsorganisationer att öka och stiftarna vidhåller sin starka koppling till ABF Stockholm. Dels i operativ verksamhet, dels i ägande och strategisk styrning. Antal medlemsorganisationer 2017 var 69 stycken.

ORGANISATIONER FÖR OCH AV PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

- Astma och Allergiföreningen i Stockholm
- Astma och allergiföreningen Sydost Stockholm
- Bröstcancerföreningen Amazona i Stockholms län
- Epilepsiföreningen i Stor-Stockholm
- Föreningen HjärtLung, FHLIS-Stockholm
- Föreningen Sveriges Dövblinda i Stockholm och Gotlands län
- Hjärt- och Lungsjukas förening i Nacka-Värmdö
- HSO Stockholm Stad
- Hufvudstadens Diabetesförening
- Neuroförbundet Stockholm
- Personskadeförbundet RTP, Storstockholms lokalförening, RTP-sts
- Reumatikerförbundet Nacka-Värmdö
- Reumatikerförbundet Stockholm
- SRF Nacka-Värmdö
- SRF Stockholms stad
- Stockholms Dövas Förening
- Stockholms Fibromyalgiförening – STOFF
- Strokeföreningen i Stockholms län

FACKLIGA ORGANISATIONER

- Bussarbetarnas Riksorganisation, BARO
- Byggnads Stockholm-Gotland
- Elektrikerförbundet avd. 1
- Fastighetsanställdas förbund, Region Ost
- GS avd 9 Östra Svealand
- Handelsanställdas förbund avd 20
- IF Metall Stockholms län
- Kommunal Stockholms län
- Hotell och restaurangfacket Stockholm-Gotland
- Livsmedelsarbetarförbundet region Öst
- Målarettan
- SAC-Syndikalisterna, Stockholms LS
- SEKO Stockholm
- SKPF avd 2
- Stockholms Hamnarbetarfackförening
- Svenska Musikerförbundet avd 10
- Transportarbetarförbundet avd 5

KOOPERATIVA ORGANISATIONER

- HSB Stockholm
- Konsumentföreningen Stockholm

POLITISKA ORGANISATIONER

- Socialdemokraterna i Lidingö
- Socialdemokraterna i Nacka
- Socialdemokraterna i Stockholm
- SSU Stockholm
- SSU Västerort
- Vänsterpartiet Storstockholm

PENSIONÄRSORGANISATIONER

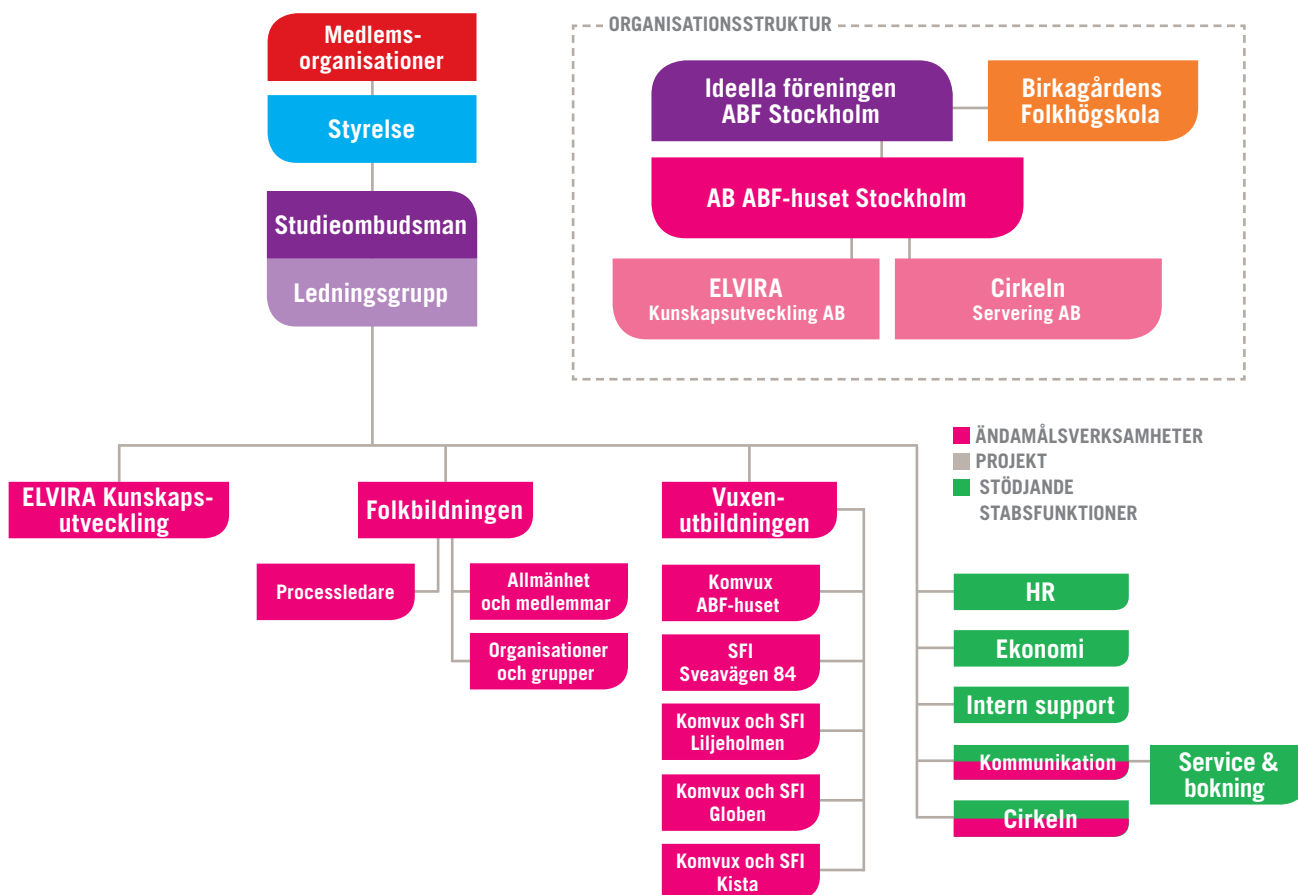
- PRO Boo
- PRO Ektorp
- PRO Fisksätra
- PRO Gustavsberg-Ingarö
- PRO Lidingö
- PRO Nacka
- PRO Saltsjöbaden
- PRO Värmdö
- PRO Älta
- PROs Samorganisation i Stockholm

ÖVRIGA ORGANISATIONER

- Antawara Bolivia
- Centro Espanol
- Finska Föreningen i Stockholm
- Grekiska Föreningen i Stockholm
- Hyresgästföreningen Region Stockholm
- Kurdiska kulturföreningen i Spånga
- Kvinnocenter i Tensta-Hjulsta
- Kvinnors Rätt
- Nya Rågsveds Folkets hus
- RFSL i Stockholm
- Svensk Cypriotiska föreningen
- Sveriges Fredsråd
- Syrisk föreningen i Stockholm
- Teater Reflex
- Unga Örnar Stockholms län
- Varken hora eller kuvad

Vår organisation

ABF Stockholm erbjuder folkbildning, vägledning, kompetensutveckling, kultur och vuxenutbildning. Våra tre verksamhetsgrenar – Folkbildning, Vuxenutbildning, ELVIRA Kunskapsutveckling AB – är olika sätt att med olika förutsättningar, finansiering och offentlig styrning bedriva folkbildande ändamålsstyrd verksamhet för och med stockholmare.

LEDNINGSGRUPPEN 2017

Håkan Wiclander

Studieombudsman

Madeleine Danin

HR-chef

Katarina Gold

Kommunikationschef

Harald Hagman

IT- och ekonomichef

Kirsti Jolma

Verksamhetschef Folkbildning

Inger Lilienberg

Verksamhetschef Vuxenutbildning

Pernilla Berg

VD ELVIRA Kunskapsutveckling

Förvaltningsberättelse

ABF:s avdelning i Stockholm
Org. nr. 802005-7405

Förslag till vinstdisposition

Till årsmötets förfogande står följande medel:

Balanserade vinstmedel	65 960 523
Årets resultat	-11 618 103
	54 342 420

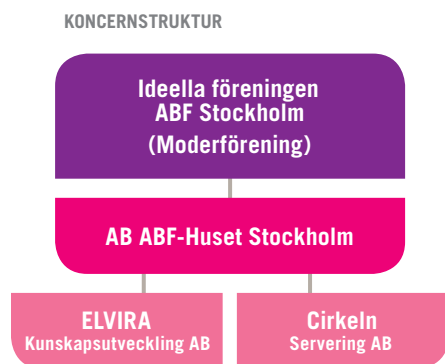
Styrelsen föreslår att det balanserade kapitalet disponeras så att:

Kvarstående ändamålsbestämda medel från tidigare år	2 035 783
I ny räkning överförs	52 306 637
	54 342 420

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i kronor.
Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Ägarförhållanden

Styrelsen för ABF:s avdelning i Stockholm (nedan angiven som ABF Stockholm) avger härmed följande årsredovisning och koncernredovisning för 2017. Koncernredovisningen omfattar, förutom ABF Stockholm, de helägda bolagen AB ABF-huset Stockholm, ELVIRA Kunskapsutveckling AB samt Cirkeln Servering AB.

Information om verksamheten

Ändamål

ABF Stockholms ändamål är att främja och bedriva studie-, kultur- och annan bildningsverksamhet. Ändamålet preciseras i tre olika målsättningar: att främja, och själv delta i, samhällsförändring i överensstämmelse med arbetarrörelsens värderingar; att utbilda sina anslutna organisationers medlemmar för uppgifter i föreningsliv, arbetsliv och samhälle; att skapa delaktighet och valfrihet i utbildning och kulturliv för alla människor. Utifrån ändamålet bedrivs folkbildande verksamhet i olika former och med olika finansiering. Föreningen har sitt säte i Stockholm.

Verksamhet

Under 2017 har verksamhet bedrivits inom ramen för ABF Stockholms olika juridiska personer och dess tre huvudgrenar; Folkbildning, Vuxenutbildning och uppdragsverksamheten ELVIRA Kunskapsutveckling AB.

Folkbildning

ABF Stockholms statsbidragsfinansierade folkbildningsverksamhet har under 2017 genomfört 245 115 (266 416) studietimmar och 5 289 (5 778) unika arrangemang inom studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet. I dessa deltog 19 690 (21 470) unika personer. Dessutom genomfördes 3 906 (4 144) kulturprogram/föreläsningar inför 252 269 (272 376) deltagare. Minskningen är kopplad till att ABF Stockholm själva avslutat vissa samverkansavtal pga bristande kvalitet, att några större samverkanspartners dragit ned på sin verksamhet och att några samverkanspartners valt att avsluta samarbetet pga minskande ersättning från oss, vilket är orsakat av våra anpassningar till lägre statsbidrag.

På uppdrag av Myndigheten för yrkeshögskolan har ABF Stockholm genomfört två grundutbildningar för kontakttolkar varav en på distans, validerat kunskaperna hos yrkesverksamma tolkar och genomfört arbetsmarknadsutbildning på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Totalt har 300 personer deltagit i tolkverksamheten under året. Fr.o.m. hösten 2017 är arbetsmarknadsutbildningen flyttad till Elvira kunskapsutveckling.

Asylverksamheten, Svenska från dag 1 och Vardagsvenska, fortsatte även under 2017, men med mycket färre tilldelade deltagare och timmar. I Svenska från dag 1 rapporterades 234 deltagare, av tilldelade 116 deltagare samt 1 188 studietimmar rapporterades av 1 100 tilldelade timmar.

FLERÅRSJÄMFÖRELSE *

Föreningens ekonomiska utveckling i sammandrag

	2017	2016	2015	2014	2013
ABF:s avdelning i Sthlm					
Nettoomsättning, tkr	207 007	159 647	106 031	104 951	99 644
Resultat efter finansiella poster, tkr	-11 618	-8 637	3 523	7 406	2 088
Balansomslutning, tkr	81 894	123 667	91 846	87 411	82 616
Soliditet, %	66,4	53,3	81,2	81,4	77,2
Koncernen					
Nettoomsättning, tkr	233 738	181 157	120 931	120 657	112 483
Resultat efter finansiella poster, tkr	-12 164	-8 775	-98	10 266	4 033
Balansomslutning, tkr	217 108	210 911	152 673	137 179	130 222
Soliditet, %	29,3	35,9	55,4	61,7	57,2

Nyckeltalsdefinitioner framgår av not 1 i Finansiella rapporter, årsredovisning 2017.

Vardagssvenskan rapporterade 127 deltagare av 105 tilldelade. ABF nådde över målet av tilldelad kvot under vårterminen 2017.

Viktiga händelser inom Folkbildningsverksamheten

Fr.o.m. 2017 ändrades villkoren för fördelning av statsbidraget – något som medförde en minskning på cirka 6 miljoner kronor i nettobidrag för ABF Stockholm. Under året erhöll föreningen ett omställningsstöd om 3 749 650 kronor från ABF-förbundet.

Under våren genomfördes en översyn av organisationen med syfte att lyfta folkbildningen för framtiden och möta de förändringar som det nya statsbidraget för med sig. Den nya organisationen trädde i kraft den 1 juli och består av 23 tillsvidaretjänster. I denna finns två enheter som i mycket högre grad än tidigare samverkar. Dessutom två processledare med specialistkompetens som jobbar direkt under verksamhetschefen. Den ena med inriktning på pedagogiskt utvecklingsarbete, den andra med fokus på utveckling av processer och arbetssätt inom administration och ekonomi.

Vuxenutbildning

ABF Stockholms Vuxenutbildning, som består av Komvux, grundläggande och gymnasiala kurser och SFI-verksamhet, Studieväg 1, 2 och 3, har under året ökat betydligt. Verksamhetsområdet har under 2017 haft verksamhet på följande platser: ABF-huset Sveavägen 41, Sveavägen 84, Liljeholmen, Globen, Kista och Södertälje. Flera enheter är kombinerade SFI- och Komvux-enheter med undantag för enhet Sveavägen 41 som bedriver Komvux, enhet Sveavägen 84 som bedriver SFI och enhet Södertälje som bedriver SFI. Verksamheten i

Södertälje har bedrivits under perioden januari–september. ABF Stockholm och Södertälje ingick en överenskommelse om att avsluta samarbetet per den sista september.

ABF Stockholms Komvuxverksamhet har vid utgången av 2017, på uppdrag av 15 kommuner i Stockholms län, haft 6 189 (6 316) unika studerande. Antal betyg under 2017 har uppgått till totalt 7 333 (7 907) betyg, varav 3 290 (3 863) betyg på grundläggande nivå, 4 043 (3 981) betyg i teoretiska gymnasiekurser samt 204 (63) betyg i yrkeskurser inom handel och administration. ABF Stockholms SFI-verksamhet har, på uppdrag av 10 kommuner inom Stockholm Län haft totalt 7 895 (5 233) unika studerande som studerat studieväg 1, 2 och 3. Sammanlagt har 2 835 (1 375) betyg utfärdats, varav 122 (24) betyg på studieväg 1, 1 423 (1 581) betyg på studieväg 2 och 1 290 (770) på studieväg 3.

Viktiga händelser inom Vuxenutbildningen

I juli 2016 övertog ABF Stockholm verksamheter från Lernia i Liljeholmen och i december 2016 övertogs Lernias verksamheter i Globen och Kista. Etablering i Södertälje startades från nolläge januari 2017. ABF Stockholm har således haft en snabb expansion inom Vuxenutbildningen och gått från två skolor under första halvåret 2016 till sex skolor i januari 2017. Samtliga enheter driver omfattande deltagarvolym. Totalt 14 084 unika individer har studerat inom ABF Stockholms vuxenutbildning under januari–december 2017, varav 7 895 inom SFI och 6 189 inom Komvux.

Under 2017 har intensivt arbete pågått med att rekrytera behöriga, legitimerade lärare, studie- och yrkesvägledare och rektorer för att bemanna enheter och ledningsorganisation.

Omfattande arbete har under året ägnats åt att utveckla den övertagna verksamheten, bygga upp rutiner och skapa samsyn inom hela vuxenutbildningen.

ELVIRA kunskapsutveckling AB

Koncernens dotterbolag ELVIRA Kunskapsutveckling AB har under 2017 bedrivit uppdragsutbildning åt företag och organisationer för målgrupperna nyanlända, arbetssökande och uppsagda. Under året har ca 3 520 (3 220) individer i olika omfattning fått utbildnings- och arbetsmarknadsinriktat stöd av ELVIRA.

Ekonomiskt resultat och balans

Intäktsökningen från föregående års 160 MSEK till 2017 års intäkter om 207 MSEK är även detta år kopplat till den ökade verksamheten inom Vuxenutbildningen, som redovisas under övriga intäkter. Gällande statsbidrag till Folkbildningen har dessa minskat med ca 6 MSEK kopplat till förändrade regler från Folkbildningsrådet. Som kompensation för detta har ett bidrag från ABF-förbundet erhållits med 3 749 650 kronor.

På kostnadssidan har material och externa verksamhetstjänster minskat med 23 MSEK kopplat till att ABF Stockholm själva drivit skolverksamheten utan stöd av underleverantörer. Lokalkostnader, som motsvarar ca 20% av omsättningen, är på en högre nivå än föregående år kopplat till att organisationen får en helårseffekt gällande lokaler som övertogs under 2016. Detta motsvara ca 6 000 kvm.

Personalkostnader har ökat kopplat till den utökade verksamheten. Medeltal anställda har ökat från 201 personer till 305 personer. Avskrivningarna ökar på grund av de investeringar som skett för att hantera expansion genom framför allt kvalitetsförbättring av lokaler, inventarier och teknik.

I finansiella intäkter ingår aktieutdelning från AB ABF-huset med 6 MSEK. Till AB ABF-huset har ABF under 2017 betalat ca 13 MSEK i hyra.

I kostnaderna ingår 2,3 MSEK som disponerats mot tidigare avsatta medel för utveckling enligt strategin Tillsammans 2020 samt Utbildningsutveckling.

Balansomslutningen i ABF Stockholm har minskat från 123,7 MSEK till 81,9 MSEK. Detta är bl.a. kopplat till att skulder mellan AB ABF-huset och ABF Stockholm har reglerats. Soliditeten för ABF Stockholm har ökat från 53,3% till 66,4 %.

Kassaflödesanalysen visar på ett positivt kassaflöde om 6,5 MSEK mot föregående års negativa flöde om 0,6 MSEK.

Utveckling

2017 har varit det tredje året i den femåriga strategin Tillsammans 2020, som handlar om att möta växande och

nya samhällsbehov inom föreningens ändamålsområden. Under 2017 har ABF Stockholm fullföljt förändringen av Folkbildningen och expansionen av Vuxenutbildningen för att nå måluppfyllelse i den femåriga planen. Förberedelser har även skett för att förändra Service och bokning-funktionen på Sveavägen 41 genom förnyad service och upplevelse i huset. Fullföljande av utveckling av modernt IT-stöd och digitalisering av arbetsprocesser för effektivisering har skett och pågår. Sammanfattningsvis har förutsättningarna för att nå de långsiktiga målsättningarna att bredda, förnya och förbättra ABF Stockholms verksamhet förbättrats. Men behovet av att finansiellt konsolidera organisationens tillväxt och förändring med hög kvalitet kvarstår.

Dotterbolag

AB ABF-huset Stockholm ägs helt av föreningen ABF Stockholm. AB ABF-huset äger och förvaltar byggnaden på tomträten Sankta Anna nr 6 i Stockholm. Byggnaden består i huvudsak av studie- och samlingslokaler, som används främst av ABF Stockholm till studieverksamhet, kurser och föreläsningar, men som också hyrs ut till föreningslivet i Stockholm. I huset finns även två butiker, två restauranger och två lägenheter.

AB ABF-huset Stockholm äger samtliga aktier i ELVIRA Kunskapsutveckling AB, som genomför uppdrags- och personalutbildning för organisationer, förvaltningar och företag.

AB ABF-huset Stockholm äger även samtliga aktier i Cirkeln Servering AB som startades 2015 med syfte att stärka ABF Stockholms verksamhet genom att bedriva restaurang, kafé och catering.

Resultaträkning

KONCERNEN

	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Deltagar- och försäljningsintäkter		15 145 931	14 218 792
Bidrag	3	48 506 135	50 713 877
Medlemsavgifter		118 632	104 708
Övriga intäkter	2, 4	169 967 372	116 119 748
Summa verksamhetens intäkter		233 738 070	181 157 125
Verksamhetens kostnader			
Material och externa verksamhetstjänster		-12 090 177	-35 291 744
Övriga externa kostnader	5	-62 193 035	-44 713 045
Personalkostnader	6	-161 531 978	-100 326 604
Avskrivningar	7, 8	-10 038 535	-8 694 975
Summa verksamhetens kostnader		-245 853 725	-189 026 368
Verksamhetsresultat		-12 115 655	-7 869 243
Resultat från finansiella poster			
Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	9	1 774 203	411 234
Övriga ränteutgifter och liknande resultatposter	10	80 675	284 139
Räntekostnader och liknande resultatposter	11	-1 903 100	-1 601 372
Summa resultat från finansiella poster		-48 222	-905 999
Resultat efter finansiella poster		-12 163 877	-8 775 242
Skatt på årets resultat		-42 237	
ÅRETS RESULTAT		-12 206 114	-8 775 242
Förändring av ändamålsbestämda medel ¹⁾			
Årets resultat enligt resultaträkningen (se ovan)		-12 206 114	-8 775 242
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel		2 300 000	3 820 098
Avsättning av ändamålsbestämda medel		-	-
Kvarstående belopp för året/balanserat kapital		-9 906 114	-4 955 144

¹⁾ Förändring av ändamålsbestämda medel framgår av noten till eget kapital.

Balansräkning

KONCERNEN

	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader	7	98 438 092	97 670 524
Inventarier	8	13 746 427	12 159 489
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	12	15 045 972	4 883 839
		127 230 491	114 713 852
Finansiella anläggningstillgångar			
Ideella placeringar	13	7	7
Långfristiga värdepappersinnehav	14	16 908 764	32 614 173
		144 139 262	147 328 032
Summa anläggningstillgångar		144 139 262	147 328 032
Omsättningstillgångar			
Varulager		99 519	88 667
Kund- och hyresfordringar		14 849 582	32 235 777
Skattefordringar		115 719	140 151
Övriga kortfristiga fordringar		412 256	1 272 006
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	21 538 349	18 189 601
		37 015 425	51 926 202
Kassa och bank		35 953 055	11 656 269
Summa omsättningstillgångar		72 968 480	63 582 471
SUMMA TILLGÅNGAR		217 107 742	210 910 503

Balansräkning, forts. KONCERNEN

	Not	2017-12-31	2016-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Ändamålsbestämda medel; kulturfond		211 620	226 619
Ändamålsbestämda medel; verksamhet		1 824 163	4 109 163
Balanserat kapital		61 503 843	71 409 958
		63 539 626	75 745 740
Långfristiga skulder	16		
Övriga skulder till kreditinstitut		116 709 000	83 309 000
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	16	2 450 000	1 250 000
Leverantörsskulder		6 640 978	23 521 022
Övriga kortfristiga skulder		4 175 724	3 443 694
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	17	23 592 414	23 641 047
		36 859 116	51 855 763
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		217 107 742	210 910 503

Förändringar i eget kapital KONCERNEN

	Kulturfond	Tillsammans 2020	Utbildningsutveckling	Balanserat kapital	Summa eget kapital
Eget kapital 2017-01-01	226 620	3 609 163	500 000	71 409 957	75 745 740
Utnyttjande	-15 000	-1 785 000	-500 000	2 300 000	
Årets resultat				-12 206 114	-12 206 114
Eget kapital 2017-12-31	211 620	1 824 163	0	61 503 843	63 539 626

Kassaflödesanalys

KONCERNEN

	2017	2016
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat före finansiella poster	-12 115 655	-7 869 243
Avskrivningar	10 038 536	8 694 976
Realisationsresultat	-	135 063
Erhållen ränta	80 675	284 439
Erlagd ränta	-1 903 100	-1 601 372
Erhållna utdelningar	468 318	275 871
Betald inkomstskatt	-17 805	-
	-3 449 031	-80 266
Ökning/minskning övriga kortfristiga fordringar	14 886 345	-31 429 397
Ökning/minskning övriga kortfristiga rörelseskulder	-16 196 647	28 012 901
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-4 759 333	-3 496 762
Investeringsverksamheten		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-22 555 175	-14 085 438
Placeringar i övriga finansiella anläggningstillgångar	-	-23 000 000
Avyttring av övriga finansiella anläggningstillgångar	17 011 294	6 031 609
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-5 543 881	-31 053 829
Finansieringsverksamheten		
Upptagna lån	35 600 000	39 750 000
Amortering av skuld	-1 000 000	-750 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	34 600 000	39 000 000
ÅRETS KASSAFLÖDE	24 296 786	4 449 409
Likvida medel vid årets början	11 656 269	7 206 860
Likvida medel vid årets slut	35 953 055	11 656 269

Resultaträkning

ABF:s AVDELNING I STOCKHOLM

	Not	2017	2016
Föreningens intäkter			
Deltagar- och försäljningsintäkter		15 145 931	14 218 792
Bidrag	3	48 506 135	50 713 877
Medlemsavgifter		118 632	104 708
Övriga intäkter	4	143 236 282	94 609 189
Summa föreningens intäkter		207 006 980	159 646 566
Föreningens kostnader			
Material och externa verksamhetstjänster		-12 090 177	-35 291 744
Lokalkostnader		-42 667 313	-27 669 257
Övriga externa kostnader	5	-22 520 447	-16 500 427
Personalkostnader	6	-143 745 144	-85 898 561
Avskrivningar	8	-5 451 383	-3 965 403
Summa föreningens kostnader		-226 474 464	-169 325 392
Verksamhetsresultat		-19 467 484	-9 678 826
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från andelar i koncernföretag	18	6 000 000	-
Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	9	1 774 203	411 234
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	10	80 671	635 437
Räntekostnader och liknande resultatposter	11	-5 493	-4 786
Summa resultat från finansiella investeringar		7 849 381	1 041 885
Resultat efter finansiella poster		-11 618 103	-8 636 941
ÅRETS RESULTAT		-11 618 103	-8 636 941
Förändring av ändamålsbestämda medel ¹⁾			
Årets resultat enligt resultaträkningen (se ovan)		-11 618 103	-8 636 941
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel		2 300 000	3 820 098
Avsättning av ändamålsbestämda medel		-	-
Kvarstående belopp för året/förändring balanserat kapital		-9 318 103	-4 816 843

¹⁾ Förändring av ändamålsbestämda medel framgår av noten till eget kapital.

Balansräkning

ABF:s AVDELNING I STOCKHOLM

	Not	2017	2016
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	8	12 063 090	10 316 540
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i dotterföretag	19	1	1
Fordringar hos koncernföretag	20	6 000 000	29 761 277
Ideella placeringar	13	7	7
Långfristiga värdepappersinnehav	14	16 908 764	32 614 173
		22 908 772	62 375 458
Summa anläggningstillgångar		34 971 862	72 691 998
Omsättningstillgångar			
Lager		–	–
Kundfordringar		13 090 115	28 972 260
Fordringar hos koncernföretag		4 597 977	362 940
Övriga kortfristiga fordringar		144 823	1 078 600
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	18 596 011	16 579 497
		36 428 926	46 993 297
Kassa och bank		10 493 110	3 981 711
Summa omsättningstillgångar		46 922 036	50 975 008
Summa tillgångar		81 893 898	123 667 006

Fortsätter på nästa sida

Balansräkning, forts.

ABF:s AVDELNING I STOCKHOLM

	Not	2017	2016
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Ändamålsbestämda medel; kulturfond		211 620	226 620
Ändamålsbestämda medel; verksamhet		1 824 163	4 109 163
Balanserat kapital		52 306 637	61 624 740
		54 342 420	65 960 523
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		5 863 759	22 571 562
Skulder till koncernföretag		46 424	13 984 972
Övriga kortfristiga skulder		2 523 699	2 286 621
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	17	19 117 596	18 863 328
		27 551 478	57 706 483
Summa eget kapital och skulder		81 893 898	123 667 006

Förändringar i eget kapital

ABF:s AVDELNING I STOCKHOLM

	Kulturfond	Tillsammans 2020	Utbildningsutveckling	Balanserat kapital	Summa eget kapital
Eget kapital 2017-01-01	226 620	3 609 163	500 000	61 624 740	65 960 523
Utnyttjande	-15 000	-1 785 000	-500 000	2 300 000	-
Årets resultat	-	-	-	-11 618 103	-11 618 103
Eget kapital 2017-12-31	211 620	1 824 163	0	52 306 637	54 342 420

Kassaflödesanalys

ABF:s AVDELNING I STOCKHOLM

	2017	2016
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat före finansiella poster	-19 467 484	-10 293 757
Avskrivningar	5 451 383	3 965 404
Erhållen ränta	80 671	635 437
Erhållna utdelningar	468 318	276 171
Erlagd ränta	-5 493	-4 786
	-13 472 605	-5 421 531
Ökning/minskning övriga kortfristiga fordringar	40 325 648	-9 730 825
Ökning/minskning övriga kortfristiga rörelseskulder	-30 155 005	38 911 346
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-3 301 962	23 758 990
Investeringsverksamheten		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-7 197 931	-7 541 344
Placeringar i övriga finansiella anläggningstillgångar	-	-23 000 000
Avyttring/amortering av övriga finansiella anläggningstillgångar	17 011 292	6 166 672
Kassaflöde från investeringsverksamheten	9 813 361	-24 374 672
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0
ÅRETS KASSAFLÖDE	6 511 399	-615 682
Likvida medel vid årets början	3 981 711	4 597 392
Likvida medel vid årets slut	10 493 110	3 981 710

Gemensamma noter för

ABF:s avdelning i Stockholm och koncernen

NOT 1

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen (1995:154) och Bokföringsnämndens allmänna råd BFAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Koncernredovisning

I koncernredovisningen ingår dotterföretag där moderföreningen direkt eller indirekt innehar mer än 50% av rösterna eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande. Koncernens bokslut är upprättat enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att dotterbolagens egna kapital vid förvärvet, fastställt som skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas verkliga värden, elimineras i sin helhet. I koncernens egna kapital ingår härigenom endast den del av dotterbolagens egna kapital som tillkommit efter förvärvet.

I moderföreningens bokslut redovisas andelar i dotterföretag till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar. Som utdelning från dotterföretag redovisas endast erhållen utdelning av vinstmedel som intjänats efter förvärvet.

Intäkter

I koncernredovisningen elimineras koncernintern försäljning.

Hysesintäkter: intäktsredovisas i den period uthyrningen avser.

Försäljning av varor: Intäkten redovisas till verkligt värde av vad företaget fått eller kommer att få. Det innebär att företaget redovisar intäkten till nominellt värde (fakturabelopp) om företaget får ersättning i likvida medel direkt vid leveransen. Avdrag görs för lämnade rabatter.

Intäkterna i moderföreningen redovisas i den period intäkterna avser. Statsbidraget bruttoredovisas; hela intäkterna intäktsredovisas och kostnaderna som ABF Förbundet ålägger föreningen redovisas på kostnadssidan.

Tjänsteuppdrag

I koncernen redovisas tjänsteuppdrag i enlighet med inkomstskattelagens bestämmelser. Inkomster och utgifter från uppdrag på löpande räkning resultatredovisas i den takt uppdraget utförs.

Lånekostnader

I koncernen redovisas samtliga lånekostnader som kostnader i den period till vilken de hänförs.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar, från 2013 enligt komponentansats.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde.

Linjär avskrivningsmetod används för samtliga typer av materiella tillgångar.

Följande avskrivningsplaner har tillämpats:

	Nyttjandeperiod
Stomme	150 år
Stommekomplettering	80 år
Värme	50 år
El	40 år
Inre ytskikt	15 år
Ventilation	10–20 år
Fasad	15–60 år
Yttertak	50 år
Transport/Hiss	25 år
Styr & Regler	20 år
Rest	50 år
Inventarier	3–20 år

Varulager

Varulagret har värderats till det lägsta av dess anskaffningsvärde och dess nettoförsäljningsvärde på balansdagen.

Med nettoförsäljningsvärdet avses varornas beräknade försäljningspris minskat med försäljningskostnader. Den valda värderingsmetoden innebär att eventuell inkurans i varulagret har beaktats.

Fordringar

Fordringar med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen redovisas som anläggningstillgångar, övriga som omsättningstillgångar. Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Ideella placeringar

Som ideella placeringar benämns tillgångar som främst innehas som ett led i den ideella verksamheten och inte uteslutande innehas för att ge avkastning och/eller värdetillväxt.

Andra långfristiga värdepappersinnehav

Aktier och andelar värderas till anskaffningsvärde. Om det verkliga värdet understiger anskaffningsvärdet och denna värdenedgång kan antas vara varaktigt görs nedskrivning.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras kassa- och banktillgodohavanden.

Säkring av räntebindning

Avtal om en så kallad ränteswap skyddar bolaget mot ränteförändringar. Eventuell ränteskillnad som ska erläggas eller erhållas på grund av en ränteswap redovisas i posten räntekostnader och liknande resultatposter och periodiseras över avtalstiden. Orealiserade marknadsvärdesförändringar redovisas ej.

NOT 1

Redovisnings- och värderingsprinciper

Angivna ränteswappar (till höger) genom vilka bolaget erhåller Stibor 3 M och betalar fast ränta. Bolaget betalar fast ränta på olika löptider. Detta sprider bolagets ränterisk över tiden. Säkkringsinstrumentet säkrar räntor för lån uppgående till 16,5 MSEK av totala lån på 119 MSEK.

RÄNTESWAP				
Kontraktsnummer	Nominellt belopp	Startdag	Förfall	Betalar (%)
1162832/1515007	5 500 000	18 dec-17	17 dec-19	2,29
919796/1143788	5 500 000	21 nov-17	22 maj-20	3,14
1366232/1858040	5 500 000	21 nov-17	21 maj-21	2,95
Marknadsvärde ränteswap:		2017-12-31		2016-12-31
		-1 279 069		-1 848 506

Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet

Eget kapital och obeskattade reserver (med avdrag för uppskjuten skatt) i förhållande till balansomslutningen.

Koncernintern försäljning/inköp

Koncernintern inköp	14 759 908 kr
Koncernintern försäljning	3 816 396 kr

NOT 2 Leasingavtal – Leasinggivare

Koncernen	2017	2016
Årets resultatförda leasingavgifter	4 173 333	18 005 269
Framtida minimileaseavgifter avseende operationella leasingavtal		
Inom 1 år	3 577 036	17 220 934
Senare än 1 år men inom 5 år	3 875 293	17 177 382
	11 625 662	52 403 585

NOT 3 Bidrag

ABF:s avdelning i Stockholm	2017	2016
Statsbidrag för verksamhetsåret	29 850 936	36 284 556
	29 850 936	36 284 556
Kommunbidrag	5 113 123	5 031 228
Distriktsbidrag	2 410 502	2 793 880
Personalbidrag	1 122 310	624 197
Övriga bidrag	10 009 264	5 980 016
	18 655 199	14 429 321
Summa	48 506 135	50 713 877

NOT 4 Övriga intäkter

	Koncernen		ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017	2016	2017	2016
Övriga intäkter Komvux/SFI	124 242 097	80 788 069	124 242 097	80 788 069
Övriga intäkter AMU kontakttolk	5 057 066	4 007 580	2 607 326	4 007 580
Övriga intäkter moderföreningen	5 971 427	9 813 540	9 787 823	9 813 540
Övriga intäkter dotterbolag	28 097 746	21 510 559	–	–
Återbetalning Folksam Liv	6 599 036	–	6 599 036	–
Summa	169 967 372	116 119 748	143 236 282	94 609 189

NOT 5 Operationella leasingkostnader

Nominella värdet av framtida minimileaseavgifter, avseende icke uppsägningsbara leasingavtal fördelar sig enligt följande:

	Koncernen		ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017	2016	2017	2016
Kostnadsförda leasingavgifter avseende leasingavtal	18 097 750	10 725 875	31 080 247	23 892 131
Förfaller till betalning inom ett år	19 609 735	22 074 684	33 441 328	34 938 026
Förfaller till betalning senare än ett men inom 5 år	29 713 716	33 057 238	17 850 884	37 391 164
	67 421 201	65 857 797	82 372 459	96 221 321

NOT 6 Personal

	Koncernen		ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017	2016	2017	2016
Medelantalet anställda				
Cirkelledare, lärare inom cirklar, kultur och övrig folkbildning	41	49	41	49
Annan verksamhet	167	82	167	82
Övriga anställda	128	96	97	70
Totalt	336	227	305	201
Kvinnor	233	157	213	140
Män	103	70	92	61
Totalt	336	227	305	201
Löner, ersättningar, sociala avgifter och pensionskostnader				
Löner och ersättningar till styrelsen och VD/studieombudsman	1 998 300	1 799 496	864 880	861 040
Övriga anställda	113 278 536	67 927 470	101 805 859	58 603 278
	115 276 836	69 726 966	102 670 739	59 464 318
Sociala avgifter enligt lag och avtal	36 401 793	22 364 167	32 377 080	19 108 833
Pensionskostnader för styrelsen och VD/studieombudsman	564 441	521 486	256 985	282 184
Pensionskostnader för övriga anställda	5 325 467	5 137 731	5 036 581	4 719 964
	42 291 701	28 023 384	37 670 646	24 110 981
Totalt	157 568 537	97 750 350	140 341 385	83 575 299

Pensionsåtaganden är tryggade i Folksam, Pensionsvalet samt Collectum.

Beräkning av medelantal anställda

Moderförening

Medelantalet anställda är beräknat genom att antalet betalda timmar har ställts i relation till normal arbetstid för heltid per avtalsområde. Det innebär att även cirkelledare och medverkande som erhåller lön vid enstaka tillfällen ingår i beräkningen av antalet anställda. Utöver ovan redovisad personal bedrivs en väsentlig del av ABF Stockholms verksamhet med medlemsorganisationernas ideellt verkamma personer.

Dotterföretag

AB ABF–Huset har i likhet med föregående år inga anställda. Fastighet- och lokalförvaltning handhas av ABF Stockholm. ELVIRA Kunskapsutveckling AB har i administrationen haft i genomsnitt 9,52 (6) kvinnor och 1,09 (1) man anställda. Övriga administrativa tjänster har köpts av ABF Stockholm. Verksamheten bedrivs både med anställda lärare och anlitade konsulter. Det är i medeltal 6,19 (4,5) lärare som är månadsavlönade och resterande lärare 7,50 (5,1) är anställda på objektsbasis för respektive uppdrag. I medeltal har Cirkeln Servering AB haft 7 (9,3) anställda.

Styrelseledamöter och ledande befattningshavare

	Koncernen		ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017	2016	2017	2016
Antal styrelseledamöter på balansdagen				
Kvinnor	4	5	4	4
Män	7	8	6	6
Totalt	11	13	10	10
Antal verkställande direktörer och andra ledande befattningshavare				
Kvinnor	1	1	–	–
Män	3	3	1	1
Totalt	4	4	1	1

NOT 7 Byggnader

Koncernen	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden	125 114 313	122 265 747
Årets anskaffning	528 450	2 848 566
Omklassificeringar	4 049 538	–
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	129 692 301	125 114 313
Ingående avskrivningar	–27 443 789	–23 633 368
Årets avskrivningar	–3 810 420	–3 810 421
Utgående ackumulerade avskrivningar	–31 254 209	–27 443 789
Utgående restvärde enligt plan	98 438 092	97 670 524

NOT 8 Inventarier, verktyg och installationer

	Koncernen		ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017	2016	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden	37 871 853	30 330 509	27 999 868	20 458 524
Årets anskaffning	7 815 052	7 541 344	7 197 933	7 541 344
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	45 686 905	37 871 853	35 197 801	27 999 868
Ingående avskrivningar	–25 712 362	–20 827 808	–17 683 328	–13 717 924
Årets avskrivningar	–6 228 116	–4 884 554	–5 451 383	–3 965 403
Utgående ackumulerade avskrivningar	–31 940 478	–25 712 362	–23 134 711	–17 683 327
Utgående restvärde enligt plan	13 746 427	12 159 491	12 063 090	10 316 541

NOT 9 Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

	Koncernen		ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017	2016	2017	2016
Utdelningar	468 318	276 171	468 318	276 171
Realisationsresultat vid försäljningar	1 305 885	135 063	1 305 885	135 063
Summa	1 774 203	411 234	1 774 203	411 234

NOT 10 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	Koncernen		ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017	2016	2017	2016
Övriga ränteintäkter	80 675	284 956	80 671	273 314
Ränteintäkter koncern	–	–	–	362 941
Summa	80 675	284 956	80 671	636 255

NOT 11 Räntekostnader och liknande resultatposter

	Koncernen		ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017	2016	2017	2016
Räntekostnader till kreditinstitut	1 890 197	1 593 396	–	–
Övriga räntekostnader	12 903	7 976	5 493	4 786
Summa	1 903 100	1 601 372	5 493	4 786

NOT 12 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	Koncernen		ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017	2016	2017	2016
Ingående nedlagda kostnader	4 883 839	1 188 311	–	–
Under året genomförda omfördelningar	–4 049 539	–	–	–
Under året nedlagda kostnader	14 211 672	3 695 528	–	–
Utgående nedlagda kostnader	15 045 972	4 883 839	0	0

NOT 13 Ideella placeringar

	Koncernen		ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Ingående bokfört värde	7	7	7	7
Bokfört värde	7	7	7	7
Bokfört värde				
Ärsta Folkets Hus 46 andelar	1	1	1	1
Rinkeby Folkets Hus 10 andelar	1	1	1	1
Riksbyggen 1 andel	1	1	1	1
HSB 1 andel	1	1	1	1
AB Folkets Hus i Stockholm 10 andelar	1	1	1	1
Gershedens Folkets Hus 10 andelar	1	1	1	1
Boo Folkets Hus	1	1	1	1
Summa	7	7	7	7

NOT 14 Övriga långfristiga värdepappersinnehav

	Koncernen		ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärden	32 614 173	15 645 783	32 614 173	15 645 783
Inköp av värdepapper	–	23 000 000	–	23 000 000
Försäljning av värdepapper	– 15 705 409	–6 031 610	– 15 705 409	–6 031 610
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	16 908 764	32 614 173	16 908 764	32 614 173
Utgående redovisat värde, totalt	16 908 764	32 614 173	16 908 764	32 614 173
Marknadsvärde per 2017-12-31	18 397 378	33 819 681	18 397 378	33 819 681

NOT 15 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Förutbetalda lokalhyror	4 466 795	3 404 221	4 466 795	3 242 221
Upplupna intäkter	14 992 880	13 291 863	12 937 880	12 111 769
Övriga poster	2 078 674	1 493 517	1 191 336	1 225 507
Summa	21 538 349	18 189 601	18 596 011	16 579 497

NOT 16 Upplåning

Koncernen	2017-12-31	2016-12-31
Räntebärande skulder		
Långfristiga skulder		
Skulder till kreditinstitut	116 709 000	83 309 000
Summa	116 709 000	83 309 000
Kortfristiga skulder		
Skulder till kreditinstitut	2 450 000	1 250 000
Summa	2 450 000	1 250 000
Summa räntebärande skulder	119 159 000	84 559 000
Förfallotider		
Den del av långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än två år efter balansdagen men inom fem år efter balansdagen.		
Skulder till kreditinstitut	116 709 000	66 430 500
Den del av långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen		
Skulder till kreditinstitut	–	16 878 500
Summa	116 709 000	83 309 000

NOT 17 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Upplupna räntekostnader	167 340	112 070	–	–
Upplupna löner	1 945 091	1 360 435	1 563 832	1 183 582
Upplupna semesterlöner	7 808 772	6 843 415	7 006 094	6 072 871
Upplupna sociala avgifter	7 521 387	5 706 026	6 624 790	4 953 355
Förskottsbetalda hyror	48 538	1 040 100	–	–
Upplupna fastighetskostnader	413 125	1 125 416	–	–
Upplupna kostnadsersättningar	205 230	80 658	205 230	80 658
Övriga poster	5 482 931	7 372 927	3 717 650	6 572 862
Summa	23 592 414	23 641 047	19 117 596	18 863 328

NOT 18 Resultat från andelar i koncernföretag

	ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017	2016
Anteciperad utdelning	6 000 000	–
Summa	6 000 000	0

NOT 19 Andelar i dotterföretag

Innehav	Org nr	Säte
AB ABF–Huset Stockholm	556484–6052	Stockholm
Dotterföretag		
ELVIRA Kunskapsutveckling AB	556495–5903	Stockholm
Cirkeln Servering AB	556985–8599	Stockholm

	Kapital- andel %	Rösträtts- andel %	Antal aktier	Eget kapital	Resultat	Bokfört värde 2017-12-31
Moderbolaget						
AB ABF-Huset Stockholm	100	100	10	16 180 229	5 418 898	1
Summa				16 180 229	5 418 898	1

NOT 20 Långfristiga fordringar koncernföretag

Koncernen	2017	2016
Ingående balans	29 761 278	6 777 996
Omklassificering till kortfristig skuld	–	6 183 282
Lämnade reverslån	–	16 800 000
Reglering mellanhavanden	–29 761 278	–
Anteciperad utdelning	6 000 000	–
Summa fordringar koncernföretag	6 000 000	29 761 278
	6 000 000	29 761 278

NOT 21 Ställda säkerheter

Koncernen	2017-12-31	2016-12-31
Avseende skulder till kreditinstitut		
Fastighetsinteckningar	119 221 500	85 558 000
Summa avseende egna skulder och avsättningar	119 221 500	85 558 000

NOT 22 Eventualförpliktelser

	Koncernen		ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Eventualförpliktelser till förmån för dotterföretag	–	–	109 159 000	84 559 000
Summa	0	0	109 159 000	84 559 000

NOT 23 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Under inledningen av 2018 har förändringar av organisationen gällande delar av administrationen och inom VUX samt Folkbildningen skett. Rekrytering pågår och avslutas förhoppningsvis under kvartal 1 av en chef för Service och Bokning.

ABF Stockholm har i inledningen av 2018 fått bidrag från Kulturförvaltningen för att åter öppna upp Verksamheten i Tensta och deltar även i det framtida projektet Campus Tensta som omfattar hela fastigheten i fd Tensta Gymnasium.

NOT 24 Förslag till disposition av resultatet

	ABF:s avdelning i Sthlm	
	2017	2016
Till årsmötets förfogande står följande medel:		
Balanserade vinstmedel	65 960 523	74 597 463
Årets resultat	–11 618 103	–8 636 941
	54 342 420	65 960 522
Styrelsen föreslår att det balanserade kapitalet disponeras så att:		
Till ändamålsbestämda medel avsätts	–	–
Kvarstående ändamålsbestämda medel från tidigare år	2 035 783	4 335 782
i ny räkning överförs	52 306 637	61 624 740
	54 342 420	65 960 522

Styrelsens underskrifter

Stockholm den 19 mars 2018

Håkan Wiclander
Studieombudsman

Teres Lindberg
Ordförande

Ann-Kristine von Essen Walldén
vice ordförande

Conny Fogelström

Rodi Rawej

Annie Säll

Per Sundgren

Anders Friis

Bernt Johansson

Kerstin Järneberg

Vår revisionsberättelse har lämnats i april 2018

Ernst & Young AB

Jens Karlsson
Auktoriserad revisor

Gunnel Färm

Nils Krook

Johan Peanberg

Revisionsberättelse

Till föreningsstämman i ABF:s avdelning i Stockholm, ord.nr 802005–7405
Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för 2017.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderföreningens och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderföreningen och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *De auktoriserade revisorernas ansvar* samt *De förtroendevalda revisorernas ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

De auktoriserade revisorernas ansvar

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on

Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige.

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovis-

ningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Vi har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen och koncernredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar *Uttalande*

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning av ABF:s avdelning i Stockholm 2017.

Vi tillstyrker att föreningsstämman disponerar resultatet enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige. Vi som auktoriserade revisorer har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder de auktoriserade revisorernas professionella omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på de auktoriserade revisorernas professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

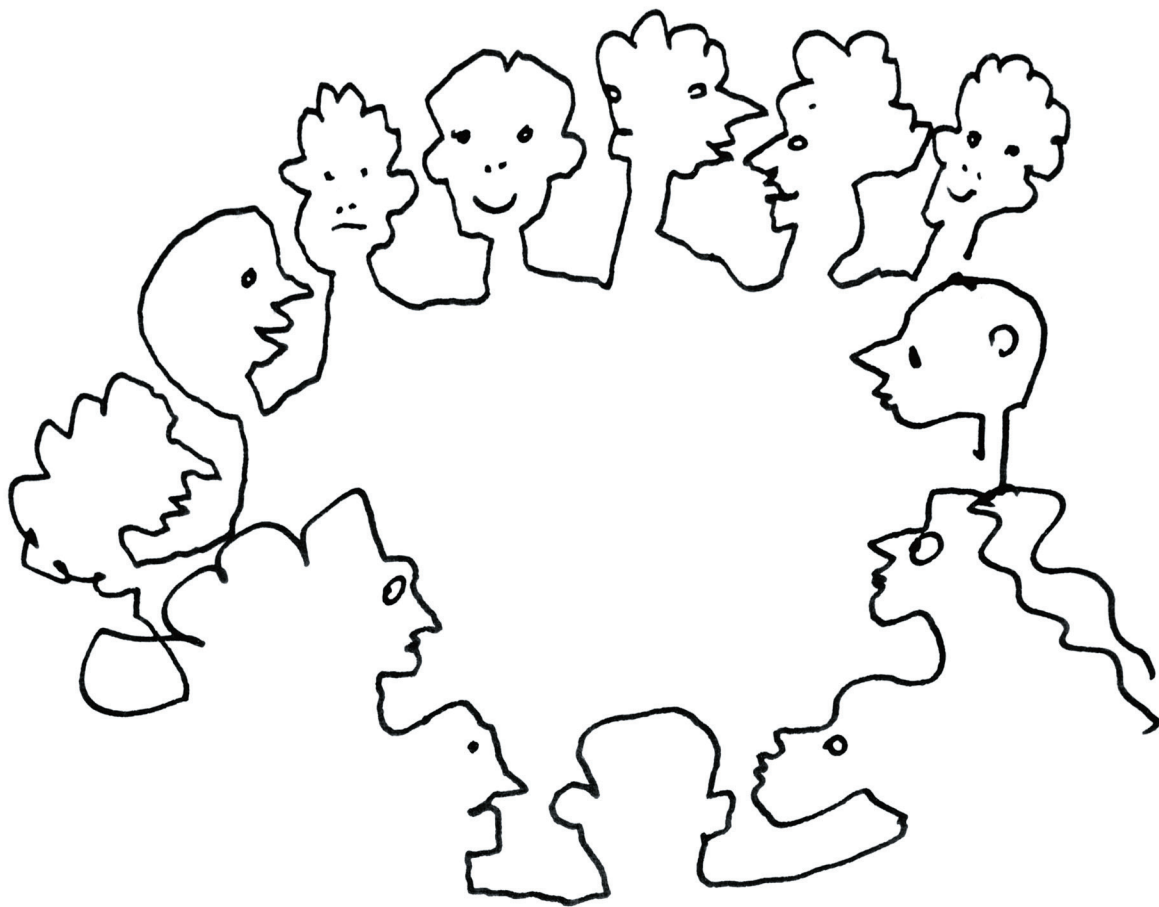
Stockholm den 17 april 2018
Ernst & Young AB

Jens Karlsson
Auktoriserad revisor

Johan Peanberg
Förtroendevald revisor

Nils Krook
Förtroendevald revisor

Gunnel Färm
Förtroendevald revisor

vi, Ulaorn

